

שאלה.

להתגלח בחול-המועד אסור, אך האם מותר להתגלח בערב שמחת תורה (ערב יו"ט) על-אף שהוא עדיין חול-המועד? ואם גם בערב יו"ט אסור, אזי מה הדין במקרה (כמו השנה) שיו"ט ושבת יצאו יחד, לכן אולי מותר להתגלח על-אף שזה חול המועד?

תשובה.

הנה באופן פשוט אם לא נכנס לנושא של גילוח בימינו, א"כ ל"ש להתיר גם באופנים שבאו בשאלתך, דאם כן היה צריך פרט זה להיות כתוב בפוסקים ולא מצאנו אף לאחד שכתב זה, וכ"מ להדיא בילקוט יוסף מועדים הלכות חוה"מ ל' הערה ס"א שכ' שם דלא כעולת שמואל סי' ע"ב שכ' להקל לכבוד יו"ט האחרון (וגם הוא כמשמע שם כ' זה כי צירף זה עם סברת הנר"ב דלקמן).

ברם יש לדון מצד גדרי גילוח בזה"ז, דהנה ידוע שהנו"ב קמא או"ח י"ג, רצה להסתמך על דעת ר"ת ולהתיר עכ"פ בפועל עני שאין לו מה יאכל להתיר לגלח אם גילח בערב המועד, אבל חלקו עליו שאר האחרונים משום שפשוט רוב הראשונים דלא כר"ת. וס"ל שגם באופן זה אסור, דיש לחשוש שהרואים לא ידעו שגילח ערב המועד (ראה בזה כף החיים תקמ"ב סעיף ב' סק"ד וע' גם בס' תבואת שמש האו"ח להגר"ש משאש שליט"א רבה של ירושלים), ברם באחרוני דורנו דנו בזה דהנה היה נלע"ד די"ל שכ"ז הוא דוקא בימיהם שלא גילחו כל יום, אבל בימינו הרי כל היסוד הראשוני של הגזירה שמא לא יגלח ערב החג אם נתיר לו לגלח בחג ל"ש, שהרי מגלחים כל יום ואם כן לא על מציאות כזו דברו חז"ל, והכא הרי אדרבא אם לא נתיר לו לגלח יש יותר נוול בחג שבד"כ מגלח ובהג נשאר במצבו זה. ורק בזמן חז"ל שלא גילחו כל יום ל"ש היה זה, אבל השתא הרי אדרבא, כבוד החג גותן שכן יתגלח. יעוי' בילקוט יוסף הנ"ל שדן בזה והביא לאגרו"מ או"ח קס"ג דמיקל, ברם ציין שגם הוא היקל רק למצטער ביותר או במקום צורך ביותר, רק שכתב שהמיקל גם ליפוי בלבד אין למחות בידו, והגרע"י עצמו כ' שאף שבאמת קשה למחות ביד המקילים, מ"מ יר"ש יחוש לד' האחרונים, וציין גם לשו"ת שמש ומגן לגר"ש משאש הנ"ל שהרבה להשיב כנגד המקילים בזה, והנה תשו' הגר"ש משאש הנ"ל במקורה נדפסה בתחומין כרך ג' כנגד הרב יצחק פחה בתחומין כרך ב', שהסתמך על הגר"ע יוסף והאגרו"מ הנ"ל ונטה שאין למחות ביד המקילים, ברם כל דבריהם שם הם מסביב לדעת ר"ת, ובזה ודאי צודקים דברי הגר"ש משאש שכבר הוכרעה הלכה דלא כר"ת והנו"ב ופשטה כן הוראה בישראל. אבל לפי דברינו הנ"ל הרי אין זה ענין לר"ת והחולקים, דבמציאות ימינו י"ל שלא על כגון זה איירי חז"ל כלל בגזירתם אלא דיש להעיר ע"ז כי עובדא דהנו"ב היתה במצטער הרבה וא"כ י"ל דעובדא דידן הנה כן באדם שמגלח כל יום, ואעפ"כ חזינן שנוזק הנו"ב לשי' ר"ת כדי להתיר, ובעייני באגרו"מ הנ"ל ראיתי שנמי בריש התשובה כ' לחלק בין זמן הגמ' לזה"ז. ובזה גם החולקים על הנו"ב יודו אלא שכ' שם חילוק אחר מהחילוק שכתבתי (ואולי מחמת הקו' הנ"ל), שכ' שם שי"ל שכ"ז בזמן הגמ' שלא הכל היו רגילים לגלח זקנם. וא"כ שייכת הגזירה שלא ילמדו עליו זכות שגילח לפני המועד. אך היום שהרבה רגילים בכך א"כ אין חשש שיאמרו שגילח במועד ולא קודם לכן, ולע"ד אחר דבריו יש

לקיים גם דברי ולומר דבגונא שרק מעוט מגלחים כל יום, א"כ ל"ש לומר שלא ע"ז דברו חז"ל שהרי בטלה דעתו אצל כל אדם. וזו היתה המציאות בזמן הנר"ב שהרוב לא גלחו ורק מעט נהגו בזה, ברם בגונא שהרבה נוהגים כן ל"ש בטלה דעתו וחזרה סברתי למקומה שלא ע"ז דברו חז"ל. ברם למעשה כמדומני שהמנהג הפשוט אצל יר"ש ובני תורה אינו כן ואין מגלחין, וכפי שהעיד ע"ז נמי הגר"ש משאש שם, וע"כ נ"ל שאין להקל, ואף שביחס לקראת יו"ט האחרון אולי אפשר לצרף עוד סברות שסו"ס בימינו הוא מבוול לקראת החג האחרון. מה שלא הי' ש"ך בזמן חז"ל והרי יש מי שנטו להקל בזה ויש מי שהקיל לכה"פ במציאות זו של לקראת יו"ט אחרון היינו העולת שמואל הנ"ל מ"מ בפשטות עמא דבר לא כן, וע"כ מסקנת הרברים לענ"ד שלא להקל בזה גם במציאות שבאה בשאלה.

מלך המשיח מייחס את שבטי ישראל

בימי המלך המשיח. כשתתיישב ממלכתו ויתקבצו אליו כל ישראל. יתייחסו כולם על פיו ברוח הקודש שתנוח עליו. שנאמר וישב מצרף ומטהר וגו'. ובני לוי מטהר תחילה ואומר זה מיוחס כהן וזה מיוחס לוי. ודוחה את שאינן מיוחסין לישראל. הנה למדת שברוח הקודש מייחסין המוחזקין ומודיעין המיוחס. ואינו מייחס ישראל אלא לשבטיהם. שמודיע שזה משבט פלוני וזה משבט פלוני. אבל אינו אומר על שהן בחזקת כשרות זה ממזר וזה עבד שהדין שמשפחה שנטמעה נטמעה:

רמב"ם הלכות מלכים פרק יב ה"ג